

Mál nr. 215/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging sjómanna.

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 7. júní 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 28. júní 2024, ásamt niðurstöðu blóðrannsóknar í lögreglumáli.
3. Tölvupóstur lögmans M dags. 2. júlí 2024.

Málsatvik.

Í lögregluskýrslu kemur fram að hinn 4. júlí 2022 hafi bát sem M stýrði verið siglt upp í grjótgarð á hafnarsvæði á Skagaströnd. Í skýrslunni kemur einnig fram að bátnum hafi verið siglt á grjótgarðinn á mikilli ferð og hafi verið mikið skemmdur. Ljósmyndir fylgja skýrslunni sem sýna bátinn langt upp á grjótgarðinum. Skipstjórinn M var illa áttaður þegar lögregla kom á vettvang og sagðist hafa sofnað á siglingu í land og muni ekki eftir atvikinu og hafi líklegast rotast við atvikið. M var látinn blása í áfengismæli og mældist 1.09 prómill í þeirri mælingu. Einnig voru tekin blóð- og þvagsýni úr M þegar hann komst undir læknishendur og mældist 1.86 prómill í þvagsýni og 1.13 prómill í fyrri blóðsýni og 0.94 prómill í blóðsýni sem tekið var aðeins seinna. Í tjónstilkynningu M til V kemur fram að M hafi siglt um Húnaflóa allan daginn og hafi verið á landleið þegar hann sofnaði og vaknaði síðan við mikið högg og hlotið af því líkamstjón. Í sömu tjónstilkynningu kemur fram að M hafi ekki verið undir áhrifum áfengis.

M hefur krafist bóta úr slysátryggingu sjómanna hjá V og vísar til þess að hann hafi ekki stjórnað bátnum undir áhrifum áfengis og þess vegna merkt með þeim hætti í tjónstilkynningu til V. M kveðst, eftir tjónsatvikið, hafa fundið Gatoradeflösku í bátnum sem hann hafi drukkið úr, án þess að vita að í henni hafi verið sterkt áfengi. Það sé skýring á því að mælt hafi áfengi í blóði og þvagi hans eftir sýnatöku lögreglunnar. Þannig hafi hann ekki gefið rangar upplýsingar til V, þrátt fyrir niðurstöður úr sýnatöku. Einnig vísar M til þess að í 90. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 sé einungis heimild til takmörkunar ábyrgðar en ekki skylda og þar sem hann hafi ekki stýrt báti undir áhrifum áfengis hafi hann heldur ekki sýnt stórkostlegt gáleysi í skilningi ákvæðisins. M telur síðan, ef nefndin telji að um stórkostlegt gáleysi sé að ræða af hans hálfu þá geti takmörkun bara verið að hluta og vísar um það til dómaframkvæmdar og framkvæmdar hjá nefndinni.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur M hafa sýnt stórkostlegt gáleysi við skipsstjórn með því að hafa verið undir áhrifum áfengis og leiði það til þess að bótaréttur falli niður að fullu. V vísar til sönnunargagna sem sýna niðurstöðu áfengismælingar í blóði og þvagi M eftir tjónsatvikið og miðað við þau hafi M verið óhæfur til að stjórna báti og orsakatengsl séu milli þess ástands hans og tjónsatviksins. V telur miðað við niðurstöður mælinga að sönnunarbyrði sé komin á M um að hann hafi ekki verið undir áhrifum við stjórn bátsins og hafi einungis drukkið eftir tjónsatvikið og vísar um það til dómafordæma Hæstaréttar. V vísar til 90. gr. laga um vátryggingarsamninga og 9. gr. sameiginlegra skilmála V þar sem fram komi að lækka eða fella megí niður ábyrgð V hafi vátryggður valdið vátryggingaratburði með stórkostlegu gáleysi. V vísar til þess að M hafi með háttsemi brotið gegn fyrirmælum í 238. gr. um að ekki sé heimilt að stjórna skipi undir áhrifum áfengis og ef vínandamagn í blóði fari yfir 0.5 prómill sé viðkomandi ekki hæfur til að stjórna skipi, né heldur ef þreyta gerir fólk óhæft til að stjórna skipi, sbr. skýringar M á því að hann hafi sofnað. Einnig telur V að M hafi brotið gegn 1. mgr. 120. gr. laga um vátryggingarsamninga við tilkynningu líkamstjóns síns til V þar sem hann hafi vísitandi gefið rangar upplýsingar um áfengisneyslu sína m.v. upplýsingar um niðurstöðu sýnatöku þar sem mældist áfengi bæði í blóði og þvagi hans.

Álit.

Í gögnum málsins liggja fyrir afgerandi niðurstöður mælingar á áfengismagni í blóði og þvagi M stuttu eftir tjónsatvik. Miðað við mælingar á blóðsýnum og sérstaklega þvagsýni sem sýndi 1.86

prómill, í samhengi við almennar upplýsingar um niðurbrotstíma áfengis í blóði og þvagi, verður ekki annað ályktað en að áfengisneysla M hafi hafist nokkru áður en tjónsatvikið varð. Eru skýringar sem hafðar eru eftir honum sjálfum í málskoti til nefndarinnar af þeim sökum ótrúverðugar og verða að engu hafðar. Í samræmi við dómaframkvæmd Hæstaréttar verður sönnunarbyrði lögð á þann segist einungis hafa drukkið áfengi eftir tjónsatvik og ber M hallann af sönnunarskorti um það.

Í 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 og 9. gr. almennra váttryggingarskilmála V er V heimilt að takmarka ábyrgð sína að hluta að öllu leyti þegar stórkostlegt gáleysi váttryggðra hefur leitt til tjóns. Það að stjórna báti undir áhrifum áfengis fer gegn fyrirmælum í siglingalögum nr. 34/1986 og hefur augljósa hættu í för með sér. Telst háttsemi M vera stórkostlegt gáleysi. Í 1. mgr. 90. gr. segir einnig að við mat á takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags verði að líta sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Í þessu máli telst, eins og áður segir sannað að M hafi verið undir áhrifum áfengis og er sök hans mikil. Orsakatengsl teljast augljós milli þess að geta ekki stýrt bátnum örugglega sökum þeirrar neyslu eða að áfengisneysla hafi leitt til þess að M sofnaði. Með hliðsjón af þessu telst V heimilt að takmarka ábyrgð sína að fullu. Er því ekki þörf á því að fjalla um ákvæði 1. og 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga þar sem M á engan rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir